

Cadw plant yn ddiogel mewn chwaraeon:

CANLLAW I RIENI A GOFALWYR

MAE POB PLENTYNDOD WERTH BRWYDRO DROSTO
EVERY CHILDHOOD IS WORTH FIGHTING FOR

Beth ddylai rhieni chwilio amdano wrth ddewis glwb chwaraeon neu glwb chwaraeon da i'w plentyn.

Dyma rai o'r prif bwyntiau y dylech holi amdanynt wrth ddewis clwb chwaraeon neu weithgaredd i'ch plentyn.

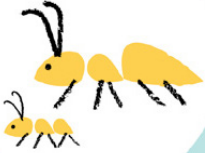

RHESTR SYDYN I RIENI

Ydy'r clwb neu'r sefydliad wedi ennill achrediad gan gorrff chwaraeon neu gan y cyngor lleol (e.e. Clubmark) sy'n ddiweddar? Os do, gellir edrych ar hyn fel tystiolaeth bod y clwb / sefydliad wedi cyflawni lefel benodol o arferion diogel fel y cawsant eu hasesu gan y corff dyfarnu.

HYD YN OED OS YW'R CLWB YN ACHREDEDIG, DYLECH WIRIO BOD GAN Y SEFYDLIAD:

- * swyddog lles penodedig y gellir cysylltu â nhw ac sy'n gyfrifol am weithredu'r polisi diogelu a materion yn ymwneud ag amddiffyn plant neu bobl ifanc
- * gweithdrefnau i ddelio â chwynion neu bryderon am arferion gwael, cam-drin neu esgeulustod
- * safonau arfer da ysgrifenedig (h.y. cod ymddygiad)
- * ffurflen caniatâd rhieni / manylion brys sy'n rhaid i chi ei dychwelyd i'r clwb
- * gweithdrefnau recriwtio diogel i rai sy'n gweithio gyda phobl ifanc, ac sy'n cynnwys: swydd-ddisgrifiad clir, geiradaon priodol, archwiliadau cofnodion troseddol (e.e. DBS) ar gyfer swyddi perthnasol, a chymwysterau technegol
- * mynediad at hyfforddiant diogelu priodol (amddiffyn plant) i'w staff / gwirfoddolwyr

Cofiwch, bydd clwb sy'n cael ei redeg yn dda'n croesawu eich cwestiynau am eu gweithgareddau a'u polisiau. Bydd y clwb yn gwybod bod ganddynt gyfrifoldeb i sicrhau bod y trefniadau iawn yn eu lle, ac i roi'r math yma o wybodaeth i unrhyw un sy'n gadael plentyn yn eu gofal.

Polisiau a gweithdrefnau

A OES GAN Y SEFYDLIAD BOLISI DIOGELU I HELPŪ I WARCHOD EICH PLENTYN?

Dylai fod gan glybiau chwaraeon a sefydliadau bolisi diogelu, gyda gweithdrefn glir i ddelio gyda phryderon am arferion gwael neu beryglon cam-drin. Dylech gael gwybod sut y gallwch weld y polisi hwn.

OS OES GENNYCH CHI NEU EICH PLENTYN UNRHYW BRYDERON, GYDA PHWY ALLWCH CHI SIARAD?

Dylai fod gan bob sefydliad swyddog lles penodedig a dylid hyrwyddo eu manylion cyswllt. Dylai clybiau sy'n cael eu rhedeg yn dda fod yn barod i wrando a rhoi cyngor ar beth i'w wneud os oes gennyh bryderon. Dylai fod ganddynt wybodaeth am wasanaethau lleol neu genedlaethol sydd hefyd yn gallu rhoi cyngor a chymorth.

A OES COD YMDDYGIAD YSGRIFENEDIG GAN Y SEFYDLIAD?

Dylai fod cod ymddygiad ysgrifenedig yn dangos beth sy'n ofynnol i'r staff, gwirfoddolwyr a'r cyfranogwyr (gan gynnwys plant) ei wneud. Dylech osgoi sefydliadau nad oes ganddynt ymrwymiad i ddelio gyda bwlio, gweiddi, hiliaeth, ymddygiad rhywiaethol neu unrhyw fath arall o ymddygiad gormesol. Dylai'r sefydliad chwaraeon herio unrhyw ymddygiad annerbyniol a delio gyda fo mewn ffordd broffesiynol.

PA FFINIAU SYDD GAN Y CLWB O RAN Y BERTHYNAS RHWNG POBL?

Dylai fod gan y clwb ganllawiau clir ar berthnasoedd priodol a gweithgareddau cymdeithasol rhwng staff, gwirfoddolwyr, y bobl ifanc sy'n cymryd rhan, a rhieni. Holwch i weld gyda phwy yn y clwb y gallwch siarad â nhw os ydych yn poeni am beidio â chadw at ffiniau priodol.

BETH YW'R GYFRADD BLANT I OEDOLION SY'N GORUCHWYLIO?

Holwch i weld beth yw'r gyfradd oruchwyllo gymeradwy ar gyfer y gweithgaredd y bydd eich plentyn yn cymryd rhan ynddo. Gallwch wneud hyn drwy holi'r sefydliad sy'n gyfrifol am y chwaraeon neu'r gweithgaredd. Mae'n bwysig cadarnhau bod y sefydliad yn sicrhau na fydd unrhyw staff / gwirfoddolwyr yn cael eu gadael ar eu pen eu hunain pan fyddant yng ngofal y bobl ifanc.

YDY'R CLWB YN GOFYN AM LOFNOD YN RHOI CANIAT D Y RHIANŪ, A MANYLION BRYŪ?

Fel rhan o gofrestru eich plentyn, ydyn nhw'n gofyn i chi lenwi ffurflen ganiatâd? Dylai'r ffurflen ofyn am fanylion cyswllt mewn argyfwng, gwybodaeth feddygol bwysig (alergeddau, asthma etc) ac a oes unrhyw fater arall y dylai'r clwb wybod amdano er mwyn helpu eich plentyn i gael y mwyaf allan o gymryd rhan.

PA DREFNIADAU SYDD AR GYFER GEMAU ODDI CARTREF A DIGWYDDIADAU ERAILL?

Dylai'r clwb chwaraeon neu'r sefydliad roi gwybod i chi am gynllunio a threfniadau'r digwyddiad, gan gynnwys cludiant i ac o leoliad y gweithgaredd. Dylech hefyd dderbyn gwybodaeth am y lleoliad ei hun. Os yw'n bell o adref, dylai'r clwb roi rhif cyswllt i chi ei ddefnyddio mewn argyfwng.

Recriwtio staff a gwirfoddolwyr

YDY'R HOLL STAFF A'R GWIRFODDOLWYR WEDI CAEL EU DETHOL DRWY BROSES RECRIWTIO BRIODOL?

Dylai hyn gynnwys cyfweiliadau, geirdaon ac archwiliadau gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) – a elwir yn archwiliadau heddlu weithiau – ar gyfer staff / gwirfoddolwyr cymwys sy'n gweithio gyda phlant.

PA HYFFORDDIANT DIOGELU Y MAE'R STAFF A'R GWIRFODDOLWYR WEDI'I DDERBYN?

Dylai'r holl staff a'r gwirfoddolwyr fod wedi derbyn hyfforddiant diogelu cydnabyddedig a diweddar. Yn aml iawn mae sefydliadau chwaraeon yn gofyn am, ac yn gallu darparu rhaglenni hyfforddiant penodol i fath arbennig o chwaraeon i'w staff a'u gwirfoddolwyr.

YDY'R HYFFORDDWR YN GYMWYSEDIG?

Dylai fod gan hyfforddwr eich plentyn gymhwyster cydnabyddedig i ddangos eu bod yn gymwysedig a bod ganddynt y lefel iawn o gymhwysedd technegol yn y chwaraeon / gweithgaredd. Rhaid i hyfforddwr fod yn gymwys i ddarparu a goruchwyllo'r chwaraeon neu'r gweithgaredd yn ddiogel.

IECHYD A DIOGELWCH

Dylech wneud yn siŵr bod gan y sefydliad ganllawiau ar gymorth cyntaf (cymhorthydd cyntaf cymwysedig fyddai orau) a bod y canlynol ar gael yn y clwb:

- * Blwch cymorth cyntaf
- * Gweithdrefn i adrodd ac ymateb i anafiadau neu ddamweiniau sy'n digwydd yn ystod amser y clwb
- * Trefniadau i roi diodydd ac i roi meddyginiaeth i'r cyfranogwyr (bydd angen caniatâd rhiant i roi meddyginiaeth)
- * Bod yr adeilad / safle yn cwrdd â rheoliadau tân a rheoliadau perthnasol eraill

Os oes angen help ar eich plentyn i ddefnyddio'r toiled, i newid, i fwyta neu i gymryd eu meddyginiaeth, dylech drafod a chytuno sut y gellir ateb eu hanghenion gofal personol.

Am fwy o gyngor ewch i wefan Uned Amddiffyn Plant mewn Chwaraeon y NSPCC (CPSU) the cpsu.org.uk/parents neu e-bostiwch cpsu@nspcc.org.uk

Os oes gennych unrhyw bryderon o gwbl gallwch ffonio llinell gymorth y NSPCC ar **0808 800 5000** neu e-bostio help@nspcc.org.uk am fwy o gyngor.

Mae'r daflen hon yn rhan o waith Grŵp Trawsbleidiol Achub y Dyfodol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mewn partneriaeth â

©NSPCC 2017. Rhifau cofrestru'r elusen 216401 a SCO37717.
Ffotograffiaeth gan Yakobchuk Olena. Modelau yw'r plant yn y lluniau.